EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 2.6.2021
COM(2021) 272 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Viidestoista vuosikertomus (2020) rahoitusvälineen perustamisesta Kyproksen turkkilaisen yhteisön taloudellisen kehityksen edistämiseksi 27 päivänä helmikuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 389/2006 mukaisen unionin tuen täytäntöönpanosta

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Viidestoista vuosikertomus (2020) rahoitusvälineen perustamisesta Kyproksen turkkilaisen yhteisön taloudellisen kehityksen edistämiseksi 27 päivänä helmikuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 389/2006 mukaisen unionin tuen täytäntöönpanosta

1. JOHDANTO

Kyproksen turkkilaiselle yhteisölle myönnettävä tuki perustuu neuvoston asetukseen (EY) N:o 389/2006[1], jäljempänä 'tukiasetus'. Asetuksessa säädetään, että tuesta on vuosittain raportoitava neuvostolle ja Euroopan parlamentille.

2. TUEN OHJELMASUUNNITTELU

Tukiasetuksen mukaisiin toimiin oli ohjelmasuunnitelmassa osoitettu vuoden 2006 ja vuoden 2020 lopun välillä 592 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 toimintaohjelmaan oli sidottu heinäkuussa 2020 (osa I) ja syyskuussa 2020 (osa II) kaikkiaan 36,6 miljoonaa euroa[2]. Vuosia 2014–2020 koskeva monivuotinen rahoituskehys on tarjonnut ohjelmalle monivuotiset puitteet vahvistamalla sille vakaan vuotuisen rahoituksen. Tukiohjelma on kuitenkin luonteeltaan tilapäinen, ja sillä pyritään helpottamaan Kyproksen jälleenyhdistymistä. Sekä tukiasetuksessa että monivuotisesta rahoituskehyksestä annetussa neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) N:o 1311/2013[3] on sallittu ohjelman tarkistaminen siinä tapauksessa, että yhdistyminen toteutuu.

3. TÄYTÄNTÖÖNPANOJÄRJESTELYT

Tukiohjelmaa toteutetaan niillä Kyproksen tasavallan alueilla, jotka eivät kuulu Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan ja joilla unionin säännöstön soveltamista on lykätty väliaikaisesti liittymissopimuksen pöytäkirjan nro 10 nojalla. Tuki pannaan täytäntöön pääasiassa suoralla ja välillisellä hallinnoinnilla.

Komissio toimii poliittisesti, oikeudellisesti ja diplomaattisesti ainutlaatuisessa tilanteessa. Ohjelman täytäntöönpano edellyttää erityisjärjestelyjä, mutta samalla on noudatettava moitteettoman varainhoidon periaatteita. EU:n rahoittamissa tukiohjelmissa tehtäisiin normaaleissa olosuhteissa tuensaajamaan hallituksen kanssa sopimuksia, joilla vahvistettaisiin tuen kehittämisen oikeudellinen kehys. Kyproksen turkkilaiselle yhteisölle myönnettävästä tuesta tällaisia sopimuksia ei voida tehdä. Toiminnan luonteesta johtuvien riskien hallinta ja vähentäminen ovat komission vastuulla. Tässä tarkoituksessa toteutettuihin toimenpiteisiin sisältyvät sopimusten tiivis seuranta ja tuensaajien tukeminen, tarkistetut maksuehdot sekä varovainen

[1] Neuvoston asetus (EY) N:o 389/2006, annettu 27 päivänä helmikuuta 2006, rahoitusvälineen perustamisesta Kyproksen turkkilaisen yhteisön taloudellisen kehityksen edistämiseksi ja Euroopan jälleenrakennusvirastosta annetun asetuksen (EY) N:o 2667/2000 muuttamisesta (EUVL L 65, 7.3.2006, s. 5).

[2] Komission täytäntöönpanopäätös, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, Kyproksen turkkilaista yhteisöä koskevan toimintaohjelman hyväksymisestä vuodeksi 2020 (osa I) (C(2020) 4008) ja komission täytäntöönpanopäätös, annettu 25 päivänä elokuuta 2020, Kyproksen turkkilaista yhteisöä koskevan toimintaohjelman hyväksymisestä vuodeksi 2020 (osa II) (C(2020) 5698).

[3] Neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 1311/2013, annettu 2 päivänä joulukuuta 2013, vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 884).

suhtautuminen pankkitakauksiin. Tuki sisältää huomattavia määriä avustuksina myönnettävää tukea, jonka hallinnointi vaatii paljon resursseja.

Vaikutuksen varmistamiseksi Kyproksen turkkilaisen yhteisön on täysin sitouduttava valmisteluihin, joiden avulla unionin säännöstö voidaan ottaa käyttöön, kun tilanne on saatu ratkaistua.

Ohjelmaryhmä työskentelee Nikosian pohjoisosassa sijaitsevasta EU:n ohjelman tukitoimistosta (EUPSO) käsin. Komission Kyproksen-edustusto järjestää myös kokouksia, seminaareja ja lehdistötilaisuuksia sekä pitää yhteyttä kyproslaisiin koko saarella ja jakaa tietoa myös tukiohjelmasta. Lisäksi tukiohjelmasta rahoitettava EU:n infopiste (Info-point) toteuttaa erilaisia viestintä- ja näkyvyystoimia sekä tarjoaa tietoa EU:n politiikoista, painopistealueista ja toimista, joilla tuetaan Kyproksen turkkilaista yhteisöä ja edistetään eurooppalaista kulttuuria.

4. TÄYTÄNTÖÖNPANO TARKASTELUJAKSOLLA

4.1. Yleiskatsaus

Komissio jatkaa tukiasetuksen täytäntöönpanoa yleisenä tavoitteenaan jälleenyhdistymisen tukeminen. Komissio on valmis mukauttamaan ohjelmaa sovintoneuvotteluissa mahdollisesti aikaan saatavan sopimuksen johdosta.

Vuonna 2020 toteutettuihin toimiin lukeutui useiden vakiintuneiden ja onnistuneiden hankkeiden jatkaminen. Tällaisia hankkeita olivat esimerkiksi EU:n stipendit ja luottamusta lisäävät toimet kulttuuriperintöä käsittelevän teknisen komitean ja kateissa olevien henkilöiden komitean tukemiseksi. Erillisellä välineellä rahoitettiin edelleen yhteisöjen yhteisten teknisten komiteoiden aloitteita.

Avustuksina myönnettävä tuki on edelleen tärkeä osa ohjelmaa. Tärkeimmille sovintoa valmisteleville talouden aloille annettua apua vahvistettiin hankkeilla, jotka tukevat yksityisen sektorin, maaseudun ja henkilöresurssien kehittämistä. Toimia jatketaan konkreettisten eläintautien hävittämistä ja elintarviketurvallisuutta koskevien parannusten saavuttamiseksi.

Tuensaajien valmiuksissa panna unionin säännöstö kokonaisvaltaisen ratkaisun jälkeen tehokkaasti täytäntöön on edelleen huomattavia puutteita, ja useiden oikeudellisten tekstien hyväksyminen on edelleen kesken. Kyproksen turkkilainen yhteisö on kuitenkin edistynyt edelleen hyvin useilla osa-alueilla ja ymmärtää nyt aiempaa paremmin haasteet, jotka liittyvät EU:n säännösten mukaisten oikeudellisten tekstien täytäntöönpanoon.

Komission joulukuussa 2013 irtisanoma Famagustan viemäriverkoston rakentamissopimus aiheuttaa edelleen ongelmia. Riita-asia entisen toimeksisaajan kanssa saatettiin välimiesmenettelyyn, joka on edelleen käynnissä. Samaan aikaan tehtiin sopimus asiaan liittyvistä korjaustöistä, mutta töitä ei ole vielä aloitettu.

Covid-19-pandemia aiheuttaa tukiohjelman täytäntöönpanolle haasteita. Komissio varmisti, että ohjelma toimii olosuhteista huolimatta, ja otti käyttöön lieventäviä toimenpiteitä hankkeiden jatkumisen varmistamiseksi. Tärkeää oli se, että otettiin nopeasti käyttöön hätäpaketti, jotta voitiin tarjota kiireellisimpiä lääkinnällisiä tarvikkeita, taloudellista tukea mikro- ja pk-yrityksille sekä asiantuntijaneuvontaa teknisille komiteoille.

Vuoden lopussa oli voimassa 194 ohjelman mukaista sopimusta.

4.2. Tavoitekohtainen edistyminen

Tukiohjelman yleisenä tavoitteena on helpottaa Kyproksen jälleenyhdistymistä tukemalla Kyproksen turkkilaisen yhteisön taloudellista kehitystä. Painopiste on erityisesti saaren taloudellisessa yhdentymisessä, yhteyksien parantamisessa yhteisöjen välillä ja EU:n kanssa sekä valmistautumisessa unionin säännöstön käyttöönottoon.

Tukiasetuksen kunkin tavoitteen saavuttamiseksi toteutettiin vuonna 2020 seuraavia toimia:

4.2.1. Tavoite 1: Infrastruktuurin kehittäminen ja uudelleenjärjestäminen

UNDP jatkoi paikallisen infrastruktuurin rahoitusvälineen (Local Infrastructure Facility – LIF) täytäntöönpanoa komission allekirjoittamilla yhteensä 23,4 miljoonan euron avustussopimuksilla. Rahoitusvälineellä tuetaan olennaisten paikallisten infrastruktuuri-investointien valmistelua ja toteutusta. Rahoitusvälineen puitteissa toteutettujen 12 merkittävän hankkeen lisäksi saatiin vuonna 2020 valmiiksi optimoitu toinen paikallisyhteisöjä koskeva ehdotuspyyntö, joka johti mahdollisesti viiteen muuhun hankkeeseen rahoitusvälineen hankejatkumossa.

Pediaíos-joen kunnostamista koskeva yhteisöjenvälinen EU-hanke, jonka tavoitteena on saada Kyproksen yhteisöt osallistumaan yhdessä virkistystoimintaan, eteni yksityiskohtaisen suunnittelun vaiheeseen.

Vesialalla jatkettiin uuden Nikosian kokoojaviemärin rakennustöitä. Hankkeessa rakennetaan 13 kilometrin pituinen viemäri, jota pitkin jätevedet kulkevat Nikosian alueelta yhteisöjen yhteiseen Nikosian jätevedenpuhdistamoon. Jätevedenpuhdistamo on EU:n rahoittama hanke, joka valmistui vuonna 2013. Vaikka työt keskeytettiin kolmen kuukauden ajaksi covid-19-rajoitusten vuoksi, hanke eteni niin, että noin 80 prosenttia putkilinjasta asennettiin ja pumppausasemat olivat rakenteilla.

Mórfoun jätevedenpuhdistamossa käsiteltyä jätevettä käyttävän kastelujärjestelmän rakennustyöt saatiin päätökseen maaliskuussa 2020. Myös uudessa Nikosian jätevedenpuhdistamossa käsiteltyjen jätevesien ja lietteen uudelleenkäytön lopullinen yksityiskohtainen suunnitelma ja hankkeeseen liittyvät tarjousasiakirjat saatiin valmiiksi.

Famagustan viemäriverkkojen korjaustöitä koskeva urakkasopimus ja töiden valvontaa koskeva palvelusopimus allekirjoitettiin maaliskuussa 2019, mutta töitä ei ole vielä aloitettu. Insinööri- ja arkkitehtikamari antoi sille vuoden 2021 alussa hyväksynnän.

Kaksi muutettua urakkasopimusta, jotka koskivat kaatopaikan laajentamista ja kaatopaikan kaasunpoistolaitosta ja joihin investoidaan nyt yli 4,5 miljoonaa euroa kiinteän jätteen käsittelytukena, edistyivät covid-19-pandemiasta huolimatta hyvin. Muutokset mahdollistavat jopa 0,8 MW:n sähköntuotannon uusiutuvista energialähteistä (kaatopaikkakaasun kerääminen, käsittely ja polttaminen). Tuotettu sähköenergia takaa kaatopaikkojen jätevesien eli suotoveden kestävän käsittelyn vasta käyttöön otetussa käsittelylaitoksessa, mikä olisi muutoin aiheuttanut lopulliselle tuensaajalle kestämättömät toimintakustannukset.

Valmiuksien kehittämistä koskevan palvelusopimuksen ansiosta paikallisyhteisöjen jätehuoltokäytännöissä alettiin soveltaa kiertotalouden periaatteita. Sen ansiosta, että tuensaaja hyväksyi EU:n edistämän pakkausjätteitä koskevan säädöksen, ensimmäisen voittoa tavoittelemattoman tuottajayhteisön perustaminen pakkausjätteen kierrätystä varten on saatu lähes päätökseen.

EU:n rahoittaman integroidun kiinteän jätteen käsittelysuunnitelman mukaisesti avustusten, joilla tuetaan kahdeksaa paikallisyhteisöä, jotta niiden jätehuoltoinfrastruktuuria saataisiin parannettua, toteutus on loppuvaiheessa. Saman avustusohjelman kautta Nikosiaan rakennettiin turvakoti perheväkivallan uhreille.

Paikallisia teknisiä valmiuksia ympäristön laadun seuraamiseen parannetaan uudistamalla ilmanlaadun seurantaverkkoa sekä perustamalla ilman ja polttoaineen laadunvalvonnan vertailulaboratorio.

Koulujen energiatehokkuusohjelman toteuttamiseen liittyvä tekninen apu saatiin päätökseen vuoden 2020 lopussa. Sen avulla analysoitiin kymmenen pilottikoulun energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä, kuten ikkunoiden vaihtamista, rakennusten vaipan korjaamista sekä valaistus-, lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien parantamista. Näitä parannuksia analysoitiin myös niiden kustannustehokkuuden kannalta ottaen huomioon paikalliset taloudelliset tekijät. Tutkimuksen tulosten perusteella arvioidaan tulevien toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta.

4.2.2. Tavoite 2: Sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen

Tukiohjelmassa otettiin käyttöön varoja terveysalan kiireellisimpien tarpeiden kattamiseksi covid-19-pandemian torjumisessa. Paketti sisälsi henkilönsuojaimia, laboratoriolaitteita, testauspakkauksia ja hengityskoneita. Pandemian sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseksi otettiin käyttöön myös 11 miljoonan euron arvoinen taloudellinen hätätukipaketti.

Northern Ireland Cooperation Overseas -organisaation (NI-CO) avulla toteutettavaa hanketta ”Innovatiivinen yrittäjyys ja vuoropuhelu” laajennettiin merkittävästi. Taloudellinen sitoumus on nyt yhteensä 16,6 miljoonaa euroa, ja siihen lisättiin uusi osa-alue ”Työpaikkojen turvaaminen ja luominen” covid-19-pandemian kielteisten taloudellisten vaikutusten torjumiseksi. Sulun aikana suljetuille mikro- ja pienyrityksille jaettiin kolme miljoonaa euroa hätätukea varastojen täydentämiseen ja muiden toiminnan aloittamisen edellyttämien tapauskohtaisten kustannusten kattamiseen.

Maaseudun kehittämisen alalla maatalouden neuvontayksiköiden kautta toimitettavaa teknistä apua koskevaa sopimusta pidennettiin. Sopimus tukee maatalouden neuvontayksiköiden strategiaa ja tarjoaa neuvontapalveluja maatalousinvestointeja koskevan avustusohjelman (maaseudun kehittäminen IV) -ehdotuspyynnön avustuksensaajille. Ehdotuspyyntö päättyi vuonna 2020, ja komissio teki 55 yhteensä 4,3 miljoonan euron avustussopimusta, joiden tavoitteena oli vahvistaa maatalouden arvoketjua.

Vuoden 2020 alussa eläinlääkintäasiantuntijoiden valmiuksien vahvistamiseen tähtäävässä teknisen avun hankkeessa eläintautien ehkäisemiseksi, valvomiseksi ja hävittämiseksi toteutettiin toinen laajamittainen näytteenotto ja testaus eläinten ensisijaisten tautien (bruselloosin ja tuberkuloosin) varalta. Näytteitä otettiin yli 300 000 eläimestä (naudoista, lampaista ja vuohista). Tartunnan saaneiden eläinten havaitsemiseksi ja poistamiseksi tiloilta tehtiin 383 000 testiä. Tämän seurauksena bruselloosin esiintyvyys Kyproksen turkkilaisessa yhteisössä on vähenemässä.

Komissio hankki myös laboratoriotestejä ja eläinlääkinnällisiä tarvikkeita ja aloitti palvelujen, kuten näytteenoton ja eläinten testauksen, hankinnan. Tämä tuki on lähes miljoona euroa, ja sen tavoitteena on edistää edelleen ensisijaisten eläintautien havaitsemista ja hävittämistä. Lisäksi hankittiin elintarvike- ja terveyslaboratorioiden

testauksen laajuuden ja luotettavuuden lisäämiseksi lähes 500 000 euron laboratoriolaitteet.

EU:n tuella saatiin yhä enemmän yksityisiä eläinlääkäreitä mukaan eläinten näytteenottoon ja testaukseen sekä muihin julkisiin tehtäviin. Tuensaaja hyväksyi EU:n edistämän säädöksen, jonka avulla yksityiset eläinlääkärit voivat hoitaa edellä mainittuja tehtäviä.

Tautien hävittämisohjelmaa on vahvistettu eläinjätteiden käsittelyjärjestelmän avulla. Rakennustyöt saatiin päätökseen alkuvuodesta 2020. Komissio on myös tukenut eläinjätteiden huoltosuunnitelman laatimista, jotta laitosten toiminnan kustannustehokkuus voidaan varmistaa.

Vuonna 2020 käynnistettiin EU:n rahoittaman 3,2 miljoonan euron arvoisen teknisen avun hankinta. Sen tarkoituksena on auttaa nopeuttamaan EU:n yhdenmukaistettujen standardien tehokasta täytäntöönpanoa koko eläinperäisten elintarvikkeiden tuotantoketjussa.

Koulutusalalla tehtiin opetuksen ja oppimisen parantamista jatkuvan ammatillisen kehittämismekanismin avulla koskevan tarjouskilpailun arviointi ja sen mukainen sopimus. Komission pitkän aikavälin tavoite kyproksenturkkilaisten lasten koulutuksen yhdenmukaistamisesta parhaiden kansainvälisten käytäntöjen mukaiseksi jatkuu esteettä.

Covid-19-pandemian keskeyttämä ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman kehittämistä koskeva hanke jatkuu, ja siinä tehdään opetussuunnitelmien päivitykset VETLAM II -hankkeen puitteissa tarkistettujen ammattitaitostandardien pohjalta.

Arvoltaan 1,1, miljoonan euron hanke tiedelaboratorioiden perustamiseksi alemman perusasteen oppilaitoksiin on nyt joidenkin viivästysten jälkeen saatu alkuun. Tarkoituksena on perustaa laboratorio 48 kouluun. Sen lisäksi on hankittu liikkuva laboratorio, joka toimii erikoisvarustellussa linja-autossa.

Maailmanpankin johtaman taloudellisen seurannan ohjelma tarjosi edelleen perusteellisia lisäanalyyseja ja teknistä apua. Ohjelmassa keskityttiin finanssipoliittiseen analyysiin ja taloudellisesti kestäviin julkishallinnon elimiin, jälleenyhdistymisen taloudellisiin ja kauppaan liittyviin vaikutuksiin, yksityisen sektorin kehittämiseen, sosiaaliseen osallisuuteen sekä makrotaloudelliseen seurantaan.

4.2.3. Tavoite 3: Sovittelun, luottamusta lisäävien toimenpiteiden ja kansalaisyhteiskunnan tukeminen

Kateissa olevien henkilöiden komitea, jota tuetaan tukiohjelmasta UNDP:n kanssa solmitun avustussopimuksen mukaisesti, jatkoi kenttä- ja laboratoriotyötään. Kateissa olevia henkilöitä on yhteensä 2 002, ja kateissa olevien henkilöiden komitea oli vuoden 2020 loppuun mennessä kaivanut esiin 1 188 henkilön jäännökset, joista 994 on geneettisesti tunnistettu ja luovutettu takaisin perheille. Pandemia ja erittäin kuuma sää hidastivat kaivuutöitä merkittävästi vuonna 2020, minkä vuoksi komitean jäsenet laativat uuden kaivuustrategian odottamattomien tapahtumien varalta.

Joulukuussa 2020 avustussopimusta jatkettiin rahoituksen myöntämiseksi kateissa olevien henkilöiden komitean toimille myös vuodelle 2021. Sopimuksen arvo on 2,6 miljoonaa euroa. EU on myöntänyt kateissa olevien henkilöiden komitealle vuosina 2006–2020 yli 30 miljoonaa euroa. Tämä on 75 prosenttia komitealle näiden vuosien aikana myönnetystä kokonaisrahoituksesta.

Kulttuuriperintöä käsittelevän yhteisöjenvälisen teknisen komitean vastuulla oleva kulttuuriperinnön suojelu oli edelleen avainasemassa sovittelua ja luottamuksen rakentamista koskevissa toimissa, joita tuettiin tukiohjelmasta. Vuonna 2020 saatiin päätökseen 18 hanketta. Kulttuuriperintöohjelmalle on myönnetty EU:n varoja yhteensä lähes 20 miljoonaa euroa. Näillä varoilla parannetaan saaren eri osissa sijaitsevien kulttuuriperintökohteiden suojelua. Valmistuneita hankkeita on yhteensä 79 ja käynnissä olevia hankkeita 17.

Väline, jolla tuettiin yhteisöjen yhteistä teknisiä komiteoita, yhdisti edelleen näitä kahta yhteisöä ja sen avulla ratkaistiin kyproslaisten arjen haasteita. Vuonna 2020 siitä rahoitettiin ainutlaatuista luottamusta lisäävää toimenpidettä, jolla helpotettiin maalausten ja audiovisuaalisten arkistojen palauttamista näiden kahden yhteisön välillä. Maalausten ja audiovisuaalisten materiaalien valikoiman näyttely oli korkean tason poliittinen tapahtuma, johon osallistui molempien yhteisöjen johtajia. Pandemiasta ja rajanylityspaikkojen sulkemisesta huolimatta kulttuuri-, ympäristö-, koulutus- ja terveyskomiteat toteuttivat useita kohdennettuja toimia.

Pilottivaiheen jälkeen allekirjoitettiin United World Collegen (UWC) kanssa vuonna 2020 uusi sopimus, jonka tarkoituksena oli tarjota vielä 20 kahden vuoden stipendiä kansainvälisen ylioppilastutkinnon (IB) suorittamista varten. UWC aikoo myös toteuttaa nuorisotoimintaa ja lyhyitä kursseja Kyproksella. Tavoitteena on muodostaa yhteisö kyproslaisista nuorista, jotka ovat sitoutuneita ja kykenevät toteuttamaan myönteisiä muutoksia yhteiskunnissaan.

Tukiohjelmasta rahoitettiin myös PRIO Cyprus Centreä, jotta se voisi edistää ”rauhan osinkoja” tuottavaa työtään Kyproksen ongelman kattavalla ratkaisulla. Uudessa tutkimuksessa korostetaan, että ratkaisusta on huomattavaa hyötyä liiketoiminnalle, ja siinä käsitellään ratkaisun taloudellisten vaikutusten Kyprokselle aiheuttamia huolia. Tutkimus julkaistiin kolmella kielellä (kreikaksi, turkiksi ja englanniksi) ja esiteltiin suurelle yleisölle ja kansainväliselle yhteisölle.

Kansalaisyhteiskunnan tukemista jatkettiin vuonna 2020. Kansalaisjärjestöille suunnatulla teknisellä avulla (Civic Space) kehitettiin edelleen kansalaisjärjestöjen valmiuksia, edistettiin kansalaisyhteiskunnan kehittämiselle suotuisaa ympäristöä sekä kannustettiin verkostoitumista ja yhteisiä toimia Kyproksen kreikkalaisen yhteisön ja muiden EU:n kansalaisjärjestöjen kanssa. Civic Space on tukenut ”Grow Civic” -mekanisminsa kautta 92:ää aktiivista kansalaisuutta koskevaa aloitetta (joista 22:ta vuonna 2020). Aloitteet liittyvät rauhaan ja sovintoon, nuorisoon, koulutukseen, terveydenhuoltoon, taiteeseen, ihmisoikeuksiin ja ympäristöön. Uusi 30 kuukauden Civil Space -sopimus tuli voimaan vuoden 2020 lopussa.

Kyproksen seitsemännen kansalaisyhteiskunnan tukiohjelman ehdotuspyyntö oli käynnissä vuonna 2020. Ensimmäistä kertaa pienille ja ruohonjuuritason kansalaisjärjestöille on varattu varoja, joilla pyritään laajentamaan ehdotuspyynnön vaikutusalaa. Edellisen ehdotuspyynnön ja ihmiskaupan vastaisen ehdotuspyynnön perusteella myönnetyt avustukset ovat kaikki täytäntöönpanovaiheessa, ja avustuksensaajat jatkavat yhteistyötä kyproksenkreikkalaisten vastapuoltensa kanssa.

EU rahoitti alkuvuodesta aloitteita, joilla edistettiin ja turvattiin ihmiskaupan ja vihapuheen sisällyttäminen paikalliseen lainsäädäntöön erityisinä rikoksina.

4.2.4. Tavoite 4: Kyproksen turkkilaisen yhteisön lähentäminen Euroopan unioniin

EU:n stipendiohjelman hallinnointi on ulkoistettu British Councilille lukuvuodesta 2014–2015 lähtien. Ehdotuspyyntöön varatuilla määrärahoilla rahoitettiin

lukuvuodeksi 2020–2021 kaikkiaan 138 stipendiä, joiden saajista 127 otti stipendin vastaan. Näillä stipendeillä tuettiin korkeakouluopiskelijoita perusopintojen ensimmäisenä vuonna, maisteri- tai tohtoriohjelmiin osallistuvia jatko-opiskelijoita sekä tutkijoita ja ammattilaisia, jotka halusivat kehittää edelleen kielitaitoaan ja ammatillisia taitojaan EU:n eri jäsenvaltioissa.

Stipendiohjelmalla on varmistettu stipendien saatavuus lähes 1 700:lle Kyproksen turkkilaisen yhteisön opiskelijalle ja ammattilaiselle vuodesta 2007. Tämän ehdotuspyynnön suurin haaste oli pandemian puhkeaminen hakuaikana, mitä lievensivät British Councilin erityisjärjestelyt.

EU:n Infopoint, jota hallinnoi EUPSO-toimisto yhdessä Euroopan komission Kyproksen-edustuston kanssa, sai EU:lle vuoden 2020 aikana paljon näkyvyyttä, kun se mukautti toimintansa verkkoalustoihin. Se kattoi yli 15 EU:hun liittyvää teemaa, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelma -kampanjan, johon kuului laajamittainen energiatehokkuutta koskeva tiedotuskampanja. EU:n Infopoint on käsitellyt monia aiheita, kuten hlbti-henkilöiden oikeuksia, sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa, vammaisten oikeuksia ja ihmiskauppaa.

EU:n Infopoint järjesti sulun aikana pääasiassa verkossa 17 tapahtumaa, esimerkiksi suuren mittakaavan Eurooppa-päivän kampanjan, ja 54 toistuvaa tapahtumaa, kuten sarjan ”Stay at Home” -musiikkikonsertteja. Tilaisuuksiin osallistui yli 15 000 henkilöä. Infopoint toteutti myös laajan covid-19-tiedotuskampanjan. Lisäksi se jakoi yhdeksän uutiskirjettä ja 35 verkkoinfografiikkaa, ja paikallisissa tiedotusvälineissä ilmestyi 157 uutisartikkelia ja televisiossa kolme tietoiskua.

Facebook-sivuston ”Abbilgi” käyntimäärä vahvisti myös toiminnan suosion: se sai vuonna 2020 yli 2 000 uutta seuraajaa, mikä tarkoittaa, että sivusto on käynnistämisensä jälkeen saanut yhteensä 20 249 seuraajaa.

4.2.5. Tavoitteet 5 ja 6: Toimet, joilla Kyproksen turkkilaista yhteisöä tuetaan valmistautumisessa ottamaan unionin säännöstö käyttöön

Komission teknisen avun TAIEX-ohjelmaa käytetään tukiasetuksen tavoitteiden 5 ja 6 täytäntöönpanoon, ja sillä autetaan siten Kyproksen turkkilaista yhteisöä valmistautumaan unionin säännöstön täytäntöönpanoon, jotta täytäntöönpanon lykkääminen voidaan lopettaa heti, kun kokonaisvaltainen ratkaisu Kyproksen kysymykseen saadaan voimaan.

Avun antamista jatkettiin vuonna 2020 säännöstön 17 keskeisellä alalla. Vuonna 2020 järjestettiin yhteensä 49 tapahtumaa. Maaliskuusta 2020 lähtien kaikki TAIEX-toiminta järjestettiin verkossa. TAIEX-avulle kehitettiin uudet puitteet vuosiksi 2020–2022, ja prosessin kautta valittiin jäsenvaltioista 54 asiantuntijaa.

TAIEX-ohjelman terveysasiantuntijat antoivat covid-19-pandemian alkamisesta lähtien säännöllisesti apua. Tuen tarkoituksena oli antaa neuvoja välittömistä toimenpiteistä taudin torjumiseksi ja auttaa luomaan strategisempi kriisinhallintamekanismi. Asiantuntijat auttoivat myös kehittämään rokotusten käyttöönottosuunnitelman ja rekisterin, joilla valmisteltiin pohjaa EU:n hyväksymien rokotteiden toimittamiselle Kyproksen turkkilaiselle yhteisölle.

TAIEX-ohjelman tukea vihreän linjan yli käytävälle kaupalle jatkettiin. TAIEX-ohjelman asiantuntijat tekivät muun muassa vuoden 2020 alussa säännöllisiä kasvinterveystarkastuksia perunoille. Pandemian puhkeamisen jälkeen komissio ei

kuitenkaan enää voinut lähettää Kyprokseen asiantuntijoita suorittamaan tiettyjen asetuksessa (EY) N:o 866/2004 säädettyjen tuotteiden säännöllisiä tarkastuksia.

4.3. Rahoituksen täytäntöönpano (sopimukset ja maksut)

4.3.1. Sopimusten tekeminen

Komissio allekirjoitti vuonna 2020 oikeudelliset sitoumukset, joiden arvo oli yhteensä 42,6 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa, että hankintaruuhka on purettu ottaen huomioon inhimilliset ja taloudelliset rajoitteet, puutteet valmiudessa tulevaan yhteisön säännöstön käyttöönottoon ja hankkeiden kestävyys.

4.3.2. Maksut

Maksuja oli vuonna 2020 yhteensä 41 miljoonaa euroa (vuonna 2019 maksuja oli 35 miljoonaa euroa).

4.4. Seuranta

Komissio on suoraan vastuussa useimpien hankkeiden toteuttamisesta (suora hallinnointi). Komission henkilöstön suorittama seuranta on erittäin tiivistä, ja siihen kuuluu jatkuvaa yhteydenpitoa toimeksisaajien kanssa, tarkastuksia sekä paikan päällä järjestettäviä kokouksia ja ohjauskomiteoiden kokouksia. Avustustukiryhmän tekninen tuki auttoi komissiota edelleen avustussopimusten täytäntöönpanon seurannassa. Samalla ryhmä tuki avustuksensaajia näiden soveltaessa avustussopimusten täytäntöönpanoa, myös sekundaarista hankintaa, koskevia EU:n sääntöjä.

Lisäksi komissio toteuttaa välillisen hallinnoinnin menetelmän kautta lukuisia muita sopimuksia. Toteuttamisesta vastaavat tahot, kuten UNDP, British Council ja Northern Ireland Co-operation Overseas -organisaatio (NI-CO) raportoivat komissiolle puitesopimusten mukaisesti. Komissio osallistuu tiiviisti kyseisten toimien päivittäiseen seurantaan.

4.5. Tarkastukset

Sisäisen tarkastuksen osaston vuonna 2017 tekemän viimeisimmän tarkastuksen suositukset, jotka liittyvät julkisia hankintoja koskeviin sisäisiin valvontajärjestelyihin, on pantu täysimääräisesti täytäntöön.

4.6. Arviointi

Tulosperusteisen seurannan hankkeessa jatkettiin valittujen toimien tarkastelua ja järjestettiin ensimmäinen suunniteltu koulutus sidosryhmien sisäisen valvonnan valmiuksien parantamisesta. Tulosperusteisen seurannan asiantuntijoilta saatuja merkityksellisyyteen, tehokkuuteen, vaikuttavuuteen ja kestävyyteen liittyviä suosituksia sisällytetään parhaillaan sekä tarkistettuihin toimiin että muihin toimiin, joihin niitä voidaan soveltaa.

Tukiohjelman väliarviointi jatkui vuonna 2020. Tarkoituksena on antaa riippumaton kokonaisarvio ja kerätä näyttöä siitä, miten tukiasetuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty vuosina 2013–2018. Lopullisen kertomuksen luonnos toimitettiin joulukuussa 2020, ja sen päätelmäluonnokset ovat myönteisiä.

4.7. Tiedotus, julkisuus ja näkyvyys

Vuonna 2020 toteutettiin kaiken kaikkiaan 429 näkyvyys- ja viestintätoimea pääasiassa verkossa covid-19-rajoitusten vuoksi. Kolme esitettä, jotka koskivat

koulutusta taitojen parantamiseksi, vihreää linjaa koskevaa asetusta ja ympäristöä, julkaistiin englanniksi, turkiksi ja kreikaksi, ja kahden muun valmistelu aloitettiin.

4.8. Yhteydenpito Kyproksen tasavallan hallituksen kanssa

Kyproksen tasavallan hallituksen edustajien kanssa järjestettiin kokouksia myös covid-19-kriisin aikana. Komissio luottaa jatkossakin hallituksen yhteistyöhön kiinteistöjen omistusoikeuksien tarkastamisessa ja teknisten yhteisöjen yhteisten komiteoiden työssä avustamisessa. Komissio kokoontuu säännöllisesti pysyvän edustuston kanssa.

5. PÄÄTELMÄT

Komissio jatkaa tukiasetuksen mukaisen avun antamista Kyproksen jälleenyhdistymisen helpottamiseksi ja edistää Kyproksen turkkilaisen yhteisön taloudellista kehitystä työskentelemällä asetuksen kuuden tavoitteen mukaisesti. Vuonna 2020 avustamisessa keskityttiin edelleen aloihin, joilla unionin säännöstön tulevaan noudattamiseen liittyy erityisiä ongelmia.

Tiedot aiemmin myönnetyistä tuista ja hankkeiden kypsyysaste otetaan edelleen huomioon tulevassa ohjelmasuunnittelussa. Toimissa keskitytään vaikutusten lisäämiseen painopistealueilla toteuttamalla vähemmän mutta entistä kattavampia toimia.

Komissio on tarpeen mukaan valmis ottamaan käyttöön tukiohjelman piiriin kuuluvia resursseja myös YK:n alaisuudessa toteutettavien sovintoneuvottelujen tukemiseksi.